Overweging Derde Adventszondag, 17 december 2023 - Dominicuskerk, Utrecht

Jes. 61,1-2.10-11; cantiek; *Magnificat* (Lucas 1,46-54); 1 Thess. 5,16-24; Johannes 1.6-8.19-28

Mensen van God,

Geordend en goed georganiseerd op weg naar Kerst,
dat klinkt echt als Advent bij uitstek!
Je neemt wellicht deel aan extra vieringen,
er komt op enig moment kerstversiering in huis, en ook hier in de kerk,
je haalt misschien thuis de muziek voor Advent en Kerst te voorschijn.
Op de cd *Old World Christmas* van een Amerikaanse muziekgroep
viel mijn oog op een oud gezang met de titel *Praeter rerum seriem*,
voorbij aan de gang der dingen, voorbij de ordening van zaken.
Kerst kan dan niet oud en vertrouwd zijn, maar heeft altijd iets nieuws in zich...

Vandaag klinken er eerst en vooral woorden en gezangen over en vol van vreugde.
In plaats van een psalm klonk het geweldige lied van Maria.
Zij bezingt hoe de Ene wie en wat gering leek heeft verheven,
dat de Ene vreugde schenkt die haar leven zal veranderen, voorgoed,
ook voor eenieder die op Hem vertrouwt, in welke tijd dan ook.

Er klinkt zoveel vreugde in de liederen en lezingen
dat je je bijna afvraagt of het met Kerst nog vrolijker en grootser kan worden!
Een boodschap van vreugde voor een wereld die onderdompeld lijkt
in verdriet om geweld, oorlogen en het veranderende klimaat.

Wat voor een vreugde moet dat wel zijn?
Laten we daarvoor allereerst de lezingen aan het woord.

De profeet Jesaja zegt dat de Ene hem heeft gezalfd en gezonden
om verlossing te verkondigen in allerlei vormen,
afhankelijk van wat mensen nodig hebben:
bevrijding voor gevangenen, heelheid voor wie gebroken is...
En hij zingt het uit van vreugde, het is een visioen
van heil voor alle volken.

Het lied van Maria, haar Magnificat, is meer dan
zomaar een vrolijk lied.
Het gaat vooral om de ommekeer die God zal realiseren:
waar honger is komt overvloed,
aan kleine mensen zullen grote dingen geschieden,
de machtigen worden van hun troon gestoten.
Maria prijst haar Heer die trouw is en vol genade,
en zingt het uit met koninklijke allure voor alle tijden.

De apostel Johannes schrijft over zijn naamgenoot
als iemand met een wezenlijke rol
in de geschiedenis van God met de mensen.

Johannes de Doper kondigt aan wie na hem zal komen,
en hij nodigt mensen feitelijk uit
om je op diens komst voor te bereiden,
om tot actief geloof en volhardend vertrouwen te komen,
om het samen te vatten met de woorden van Paulus in diens brief.
Degene die Johannes verkondigt zal meer zijn dan een grote profeet,
in Hem zal Gods licht gaan schijnen over mensen.

Juist in een wereld waarin de politiek zo ingewikkeld is,
in een land als het onze waarin schandalige situaties moeizaam
of nog steeds niet worden opgelost,
snakken mensen naar licht op hun levensweg,
naar steun die hen laat voelen dat zij en hun situatie gezien is,
dat ook zij meetellen, niet onopgemerkt aan de kant blijven zitten.
Praktische oplossingen en minstens stappen zijn zeker nodig,
maar de manier waarop maakt alles uit.

Tegenover een gevoel van wanhoop en berusting,
tegenover verontwaardiging om onrecht en misstanden,
tegenover wantrouwen in planmatige aanpak en protocollen
wil God mensen tegemoet komen met open handen,
met licht dat duister verdrijft of minstens
een bron van licht is die blijft schijnen,
een vonkje van hoop dat zich laat aanwakkeren
tot een vlam van vertrouwen.

De Bijbel komt niet met oplossingen en modellen,
laat slechts af en toe een visioen zien van volmaakte vrede,
maar telkens hoor je erin over onverwachte ommekeer,
over mensen die opstaan en lef tonen.
over vertrouwen in een goede uitkomst dat niet wordt beschaamd.
God komt niet naar de aarde als een soort superman,
met alle pracht en glorie van aardse macht,
maar juist klein en kwetsbaar.

We hebben het er moeilijk mee om op iemand of iets te vertrouwen,
omdat vertrouwen beschaamd kan worden,
omdat overheden je lelijk in de steek kunnen laten.
We hebben het moeilijk met vertrouwen op God
omdat we zo geneigd zijn te denken in termen van de economie,
in woorden en vragen over nut en noodzaak, over resultaten en risico's.
Gods heilseconomie overstijgt onze praktische inslag en oog voor wat nuttig lijkt.

Voorbij aan de gebruikelijke gang van zaken
wil God naar ons toekomen,
wil Hij onze toekomst worden.
Een toekomst waarin we niet zozeer op systemen en ordening rekenen,
maar op mensen durven vertrouwen die veel meer om elkaar geven
dan de media je meestal doen geloven.
Behalve de economie met haar heel verschillende kanten

bestaat er een samenleving waarin mensen steeds weer
nieuwe wegen vinden om anderen te bereiken en te steunen,
alleen al bijvoorbeekd door je in te leven in het bestaan van je naaste.

De aarzelingen en bedenkingen bij het idee dat God mens wordt onder mensen,
heeft volgens mij niet alleen te maken met je Godsbeeld, maar ook met je mensbeeld.
In hoeverre en op welke manier ben je zelf werkelijk mens?
Als Christus mens is geworden en zich zo laat kennen aan mensen,
hoe laten jij en ik, u en wij allen ons kennen als mensen naar Gods hart?

De Advent biedt ons de kans om van route te veranderen:
niet op weg te gaan naar een kerstfeest aan de buitenkant,
maar te bewegen naar een feest waarin wij ons van binnen laten veranderen
door wat grootser en onverwachter, tederder en teerder is
dan je jezelf kunt voorstellen.
Kerst wil onze verbeelding van menszijn in alle dimensies raken,
in het licht zetten: anders, raker en milder laten zien dan voorheen.

Stel je eens voor dat het écht Kerst zal worden,
heeft dat niet een betekenis die al je gedoe, gezucht en gemopper overstijgt?!
Zou dat niet een Blijde Boodschap zijn voor iedereen?
Moge het zó Kerst worden in onze harten en levens.
Amen.

Otto Vervaart, lekendominicaan

Praeter rerum seriem

Praeter rerum seriem
parit Deum hominem
virgo mater.
Nec vir tangit virginem,
nec prolis originem
novit pater

Voorbij aan de orde der dingen
baart een maagd God als mens.
De man raakte de maagd niet aan,
noch kent de vader
de oorsprong van het kind.